

Keskijärvi - Röksän Tulevaisuuden Verstas 2004

Johdanto	3
Lyhyesti Keskijärvi-Röksästä	3
Kehittämistyöskentelyn, Tulevaisuuden Verstaan työnkuvaus	4
Kylän henki ja ilmapiiri	4
Keskijärvi-Röksän Taitopuu	6
Keskijärvi-Röksän Ongelmat	8
Ratkaisuja ongelmiin – ideoiden irrottelu, mielikuvitusvaihe 26.5. 2004	10
Teemaryhmätyöskentely ja Kehittämisohjelma	13
KESKIJÄRVI-RÖKSÄ MAISEMANHOITOSUUNNITELMA	17

Johdanto

Keskijärvi-Röksän kyläsuunnitelmatyö sai alkunsa kyläyhdistyksen pyydettyä Maaseudun Sivistysliiton Hankepalvelutoimistoa esittelemään kyläsuunnitelman tekemistä Tulevaisuuden Verstaana. Kyläkokous (23.4. 2004) päätti aloittaa kyläsuunnitelmatyön MSL:n avustamana.

Keskijärvi-Röksän kyläsuunnitelman tekeminen ajoittuu ajankohtaan, jossa Tuupovaara ja Kiihtelysvaara on liittymässä Joensuuhun. Kyläsuunnitelma tarjoaakin sopivasti tuoreita ajatuksia ja mahdollisia kehittämiskohteita Joensuun tulevaan maaseutuohjelmaan.

Kyläsuunnitelma on rakennettu kyläläisten omista lähtökohdista ja ajatuksista. Keskijärven ja Röksän ihmiset ovat itse tuottaneet kehittämisohjelmat ja muun kylän kehittämiseen liittyvän aineiston tiiviiden työskentelyiltojen aikana. Tätä kautta on saatu mahdollisimman korkea sitoutumisen aste ajatusten ja ideoiden toteuttamiseksi myös käytännössä. Varsinaisena tavoitteena oli laatia kyläsuunnitelma ja siihen liittyvät teemakohtaiset toteutusohjelmat. Kyläsuunnitelman toivesuunnitelmat oli tavoitteena työstää niin pitkälle, että niistä voidaan laatia hankesuunnitelmia parin suunnitteluillan puitteissa.

Varsinainen verstastyöskentely käynnistettiin keskiviikkona 18.5.2004 Kennelmiesten metsästysmajalla. Kyläläiset kutsuttiin jokaiseen kolmeen työskentelyiltaan erillisellä kyläkirjeellä. Muut verstaasillat pidettiin 25.5. ja 2.6. Keskijärven metsästysmajalla. Tiedotuksessa ”täkynä” käytettiin lahjakorttiarvontaa kaikkien kyläiltaan osallistuneiden kesken.. Kyläiltoista tiedottiin myös Pohjois-Karjalan Radion ”Menovinkit” ja Karjalaisen Maakunnan menot –palstalla. Tulevaisuuden Verstaan työskentelyjen vetovastuun, markkinoinnin, tiedottamisen ja kirjallisen työstämisen hoiti Maaseudun Sivistysliiton Pohjois-Karjalan aluejärjestö. Keskijärvi-Röksän Tulevaisuuden Verstaas on osa Joensuun seudun kyläsuunnitelmahanketta, jonka päärahoittajan on Joensuun Seudun Leader ry. Verstaan työvaiheiden vetäjinä olivat MSL:n P-K:n aluejärjestön verstaasvetäjä Timo Reko. Välivaiheiden ja kyläkyselyn tulosten kirjaamisessa avusti Kirsi Kuokkanen Verstastyöskentelyyn osallistui yhteensä yli 30 kyläläistä.

Lyhyesti Keskijärvi-Röksästä

Kiihtelysvaaran Keskijärven-Röksä kuuluu varsinaisesti Heinävaaran maarekisterikylään. Kylä sijaitsee Joensuu – Ilimantsi valtatie kupeessa ja matkaa kylän keskustasta Joensuuhun on 30 kilometriä. Kylällä on vajaat 100 taloutta ja n. 200 asukasta. Sotien jälkeen kylä oli vilkas kauppa ja toimintapaikka. Kylällä oli 2 kauppaa, PKO ja yksityiskauppa. Kylässä oli myös oma posti, puhelinvaihte ja koulu. Sota-aikana kansakoulu paloi ja koulua käytiin ennen uuden koulun valmistumista Seurojentalolla. Kylällä oli kokoontumispaikkana myös työväentalo, jossa järjestettiin erilaista toimintaa ja huvitilaisuuksia. Maanviljelyn lisäksi sodan jälkeen puutavarayhtiöt työllistivät kyläläisiä puusavotoissa ja kuljetuksissa. Muutoin elettiin ”omavaraistaloudessa”, pidettiin lehmiä ja muita kotieläimiä omiin tarpeisiin sekä kalastettiin ja metsästettiin ruokapöytään leivänjatketta.

Kyläkoulun toiminta on loppunut vuonna 1990-luvun lopulla tosin koulu toimi viimeiset vuodet koko Heinävaaran koulun ala-asteen luokkien 5-6 kouluna. Kauppaa kylällä ei ole ja matkaa Heinävaaran palveluihin on kuusi kilometriä.

Keskijärvi-Röksässä on kuitenkin runsaasti yrittäjiä mm. sähkö-, metalli-, kuljetus-suunnittelu-, maatalous- ja puutarha-alan yrityksiä sekä kalanviljelylaitos. Pääasiallisesti kylältä käydään Joensuussa työssä. Laajakaista tekniikka kylällä tuli syksyllä 2004.

Kesäasukkaita kylällä on lähes sata. Keksijärvi-Röksä on selkeästi tulevaisuuden kylä, joka kauniin luontonsa ja sopivan sijaintinsa ansiosta on vetovoimainen ja uusia asukkaita houkutteleva kylä.

Kehittämistyöskentelyn, Tulevaisuuden Verstaan työnkuvaus

Verstastyöskentely jakaantui kolmeen varsinaiseen työvaiheeseen: 1. synkistelyvaihe, 2. irrotteluvaihe ja 3. todentamisvaihe. Työskentelyn aloituksen yhteydessä ensimmäisessä vaiheessa perehdyttiin kyläsuunnittelun periaatteisiin ja Tulevaisuuden Verstaas työskentelymenetelmään. Käytiin keskustelua kylän vahvuuksista ja menestystekijöistä sekä erityisesti käytiin läpi kaikki kehittämisen esteenä olevat asiat, puutteet ja ongelmat. Yritettiin löytää tärkeimmät esteet ja hahmottaa mihin eri elämän osa-alueisiin ne liittyvät. Aloituksen yhteydessä laadittiin myös Keskijärvi-Röksän taitopuu sekä kartoitettiin lyhyesti millainen on kylän henki ja ilmapiiri.

Toisen vaiheen alussa työstettiin kylän unelmaa ryhmätyönä. Tavoitteena oli hahmottaa kylän tavoitteita ja päämääriä, työstää kuvaa kylästä kymmenen vuoden päästä sekä arvioida maailman menon vaikutusta omalle kylälle.

Irrotteluvaiheen tueksi viritettiin mielikuvitusta mm. harjoituksin ja tuotettiin seinäpaperitekniikkaa käyttäen ratkaisuja esteisiin ja ongelmiin ja yleensäkin kehittämideoita ja -ajatuksia kylän kehittämiseksi. Tavoitteena oli luoda mahdollisimman suuri määrä ideoita. Näistä valittiin tärkeimmät ja käyttökelpoisimmat jatkotyöskentelyä varten. Ideat myös ryhmiteltiin eri teemojen alle. Ongelmat ja kehittämisajatuksien tuotettiin seinäpapereille kirjoittaen ja tärkeimmäksi koetut kehittämisen esteet sekä ideavaiheen ajatukset valittiin äänestämällä.

Todentamisvaiheessa työstettiin ryhmittäin teemakokonaisuudet, joiden puitteissa valittiin joukko ideoita ja kehittämisajatuksia perusteluineen, joita lähdetäisiin kehittämään edelleen. Ryhmät kirjasiivat ideoista ja ongelmista kehittämisohjelmia joissa määriteltiin tulevat kylän toimenpiteet ja niiden toteuttamisen mahdolliset ongelmakohdat, vastuuhenkilöt sekä aikataulun. Työskentelyn aikana korostettiin, etteivät asiat hoidu itsestään, vaan vaativat jatkuvaa työskentelyä ja kylän eri intressipiirien yhteistyötä sekä päätettyihin tehtäviin sitoutumista.

Kylän henki ja ilmapiiri

Keskijärvi-Röksän henkeä ja ilmapiiriä kartoitettiin työryhmissä, joissa ryhmät pohtivat vastauksia alla oleviin kysymyksiin. Yleisesti oltiin sitä mieltä, että ilmapiiri kylällä on hyvä ja positiivinen. Toimivia yhdistyksiä on paljon kylällä. Kylällä järjestetään myös mukavasti tapahtumia, joihin myös lähiseutujen asukkaat ovat tervetulleita. Kyläläisten kanssakäyminen voisi olla vilkkaampaa. Arvioitiin, että noin kolmasosa kyläläisistä pitää yhteyttä keskenään, naapurit ja Martat kyllä kylättelevät. Seuraavassa listaus työskentelyvaiheen tuloksista.

Yhdistykset:

Marttayhdistys, Työväenyhdistys, Kalastusosuuskunta, Kyläyhdistys, Kennelmiehet,
3 Metsästysseuraa, Tiekunnat

Perinteiset tai erikoiset tapahtumat tai tempaukset kylällä

Teatteriretket

Kesätapahtumat: rantakalailta, talkoot

Talvitapahtumat: pilkkikisat, kuutamohiihto

Martat ruoka- ja muita kursseja

Viini-illat

Luontopolku

Luutakurssi

Pitävätkö kyläläiset yhteyttä keskenään? Yleistäen voidaanko määritellä, miten kyläläiset
suhtautuvat omaan kylään?

Heikosti, laiskasti

Alkuasukkaat poistuneet

Liian vähän

Lähinaapurit ja Martat keskenään

Noin kolmasosa pitää keskenään

Mitä yrityksiä kylällä on? Minkälainen ilmapiiri yrittäjyydelle?

Yrittäjät:

Sähköalan yritys

Määrälaskentatoimisto

2 parturi-kampaamo

Kalalaitos

Suunnittelualan yritys

Metallialan yritys

Kuljetuspalveluyritys

Perunanviljelys

Hunajanviljelyä

Taksit

Kaihdimyynti

Röksän OLLI

Maatalousyrittäjät

Positiivinen ilmapiiri?

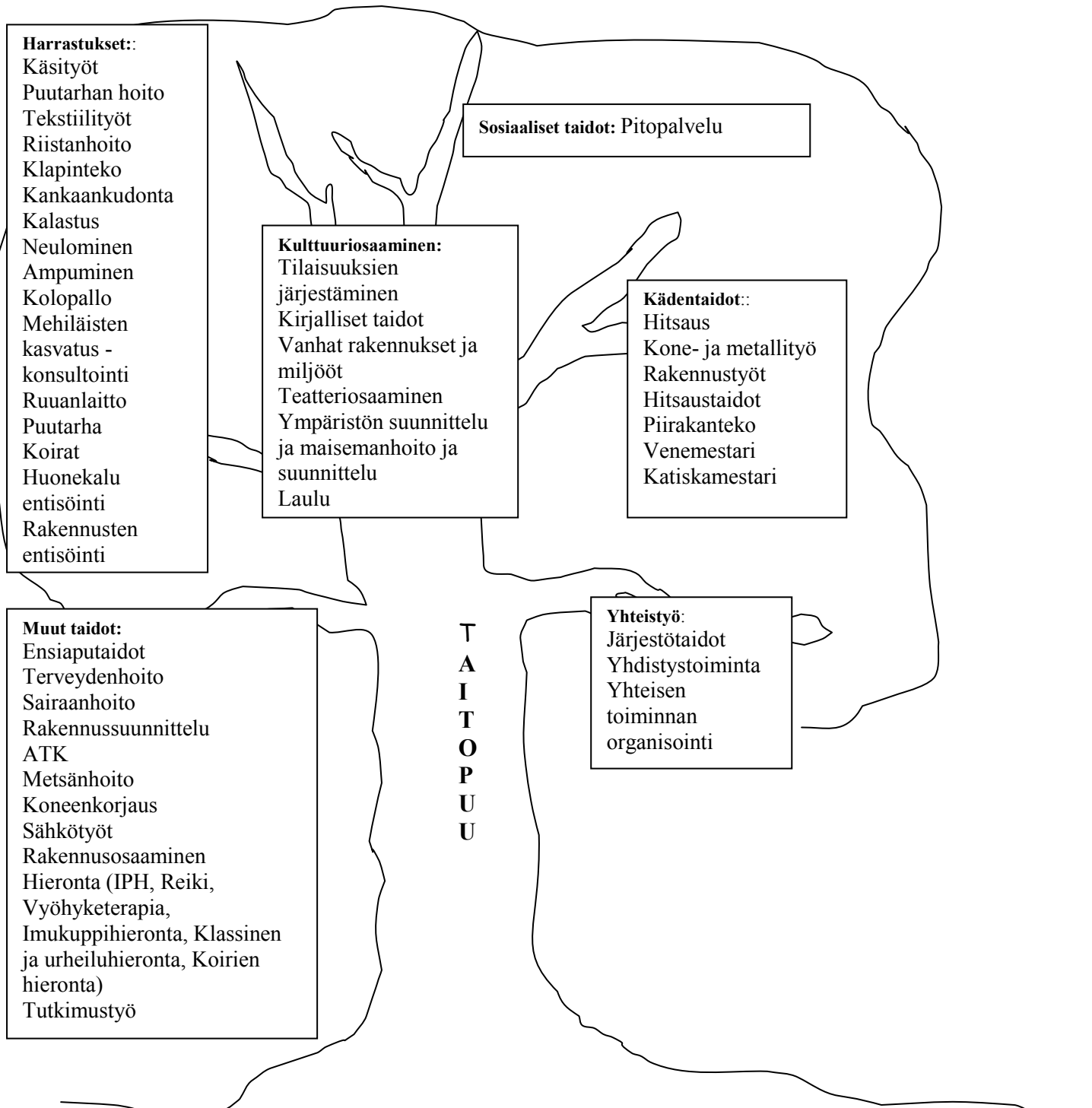
Kyläläisten yhteistyö? Onko yhteistyö taloudellista ja voiko yhteistyötä pohtia laadullisesti?

Talkoot

On taloudellista

Keskijärvi-Röksän Taitopuu

Kylän osaamista kartoitettiin taitopuu –työskentelynä ensimmäisenä kyläiltana. Seinälle hahmotettiin taitopuu, jonka oksina oli eri osaamisalueiden taidot. Kukin verstastyöläinen kirjoitti viisi tärkeintä osaamistaan eri tarrapaperille ja kiinnitti ne taito-oksille. Tavoitteena oli nostaa esille mm. paikalle olleiden kylälaisten harrastus-, ym. arkiosaamista, jota kyläyhdistys voisi hyödyntää tulevaisuissa kehittämistoimissa.

SWOT -analyysi (nelikenttä)

Tulevaisuuden Verstaas koulutusosan ja tutustumisosion jälkeen laadittiin nelikenttäanalyysi ryhmätyönä. Analyysi tehtiin ongelma- ja ideointi vaiheen pohjaksi ja sen tarkoituksena oli suunnata kyläläisten huomio kylän sisäiseen tilaan. Kyläläiset kokevat Keskijärvi-Röksän vahvuuksina ja mahdollisuuksina mm. monipuolisen ammattiosaamisen, asukasluvun lisääntymisen, yhteishengen lisääntymisen kyläläisten kesken, kauniit maisemat, vesistöt lyhyen matkan kaupunkiin ja Joensuun uudet kuviot. Heikkouksina ja uhkina nousee esiin erilaisten palvelujen ja kaupan puute, vinoutunut ikärakenne, työpaikkojen vähyys ympäristön ja rakennusten huono kunto, pusikoituminen, mökkiytyminen ja ukkoutuminen.

VAHVUUDET <ul style="list-style-type: none"> • Yritystä parantua • Hienot maastot • Monipuolinen ammattiosaaminen • Vanha perinteinen vahva kylä (2 kauppaa, posti, koulu, osuuskassa) • Hyvä maantieteellinen asema • Vesistövoittoinen alue, kauniit maisemat • Historiallisia kohteita • Asukasluku lisääntynyt • Lyhyt matka kaupunkiin • Luonto: kalastus, sienestys, marjastus, metsästys • Kauneusarvo • Järvet	HEIKKOUEDET <ul style="list-style-type: none"> • Hajanainen kylämuodostelma • Huonot tiet • Palvelujen puuttuminen • Rakennuspaikkoja vähän • Pusikoituminen • Vinoutunut ikäjakauma • Palvelut vähentyneet, kadonneet • Kyläläisten kokoontumispaikkaa ei ole • Osallistuminen yht. tapahtumiin ei riittävän aktiivista • Työpaikkoja vähän • Me-henki paremmaksi • Kauppa, koulu puuttuu • Liikenneyhteydet • Kylän autioituminen • Rakennusten huono kunto, autiotalot • Maisemanhoito puuttuu
MAHDOLLISUUDET <ul style="list-style-type: none"> • Aktivoituminen • Yhteishengen lisääntyminen kyläläisten kesken • Uusien kyläläisten saaminen kylään • Joensuun uudet kuviot • Kyläyhdistysten ym. järjestöjen yhteistyö • Kyläsuunnitelma • Asukkaiden lisääntyminen • Kasvun mahdollisuus	UHKATEKIJÄT <ul style="list-style-type: none"> • Voimat voivat lopahtaa • Ikärakenne: Väestö vanhenee • Kylä hiipuu, ihmiset ei innostu kylän kehittämiseen • Menee päin mäntyä • Työttömyys lisääntyy • Väki vanhenee, perheisiin ei synny lapsia • Tietokone - nuoret passivoituvat • Pusikoituminen • Kylä tukkeutuu • Mökkiytyminen • Ukkoutuminen

Keskijärvi-Röksän Ongelmat

Keskijärvi-Röksän Tulevaisuuden Verstaan ensimmäisen illan yhtenä tavoitteena oli nostaa esiin kaikki mieltä painavat ja kehitystä estävät ongelmat. Ongelmien hahmottamisen ja esille tuomisen jälkeen voidaan lähteä korjaamaan olemassa olevia epäkohtia. Kehittämistyön yksi perusta on ongelmiin vastaaminen ja niiden parantaminen. Hanketyössä tätä kutsutaan ongelmalähtöiseksi kehittämiseksi.

Keskijärvi-Röksän synkistelyilta tuotti varsin mukavan määrän kylällä ilmeneviä ongelmia yhteensä 42, jotka kyläläiset työstivät pienten harjoitusten ja asiaan johdattelun jälkeen seinäpapereille ns. ”tuplatiimi” –työskentelyllä. Tuplatiimissä jokainen osallistuja kirjasi kaikki mieleen tulevat kylän ongelmat ja kehittämisen esteet. Tämän jälkeen äänestettiin siten, että jokaisella oli käytössään viisi ääntä eri ongelmille. Ongelmat jaettiin sen jälkeen eri teemoihin. Ongelmat ryhmiteltiin seuraaviin teemoihin: **Harrastukset, Yhteistoiminta, Ympäristö, Infra, Asuminen, Palvelut, Yrittäminen ja ammatit.**

Harrastusten osalta ongelmaksi nousi esille niiden vähyys. Yhteistoiminnassa koettiin ongelmana mm. se etteivät nuoret pari tule yhteisiin tilaisuuksiin ja etteivät uudet asukkaat osaa etsiä apua ja neuvoja. Myös kokoontumistilan puute nousi selkeästi esille. Huono vesi muutamassa taloudessa koettiin ongelmaksi samoin kuin pusikoituminen ja pihaympäristöjen kunto. Asumisen kannalta kunnan tonttipolitiikkaan ei ole oltu tyytyväisiä, Keskijärvi-Röksä ei ole kuulunut Kiihtelysvaaran ns. kehitettäviin kyliin. Palvelujen puute ja sosiaalisten palvelujen puute sai myös maininnat listattaessa kylän ongelmia.

Teemat

Harrastukset

Yhteistoiminta

Ympäristö

Infra

Asuminen

Palvelut

Yrittäminen ja ammatit

Yhteenveto äänestyksestä	Äänet	Teema
Nuoret parit eivät tule yhteisiin tilaisuuksiin	6	
Kokoontumistila	4	
Kunnan kielteinen kanta (tonttipolitiikka)	4	
Historia otettava esiin kehitettäessä	3	
Apuja ja neuvoja eivät uudet osaa etsiä	2	
Kateus	2	
H2O/ huono vesi	1	
Pusikoituminen	1	
Riittääkö voimat suunnitelmien toteutukseen	1	
Yhteisöllisyyden puute	1	
Pihaympäristöt kuntoon	1	
Rantarakentaminen estetty	1	
Palvelujen puute	1	

	Aihe	Äänet
1.	Harrastukset	
2.	Harrastusmahdollisuuksia vähän	
3.	Yhteistoiminta	
4.	Nuoret parit eivät tule yhteisiin tilaisuuksiin	6
5.	Kokoontumistila	4
6.	Apuja ja neuvoja eivät uudet osaa etsiä	2
7.	Kateus	2
8.	Riittääkö voimat suunnitelmien toteutukseen	1
9.	Yhteisöllisyyden puute	1
10.	Lisääntyvä kiire vie kaikki paukut	
11.	Nuorison rällääminen urheilukentällä	
12.	Laiskuus	
13.	Selvittelyn makua	
14.	Vanhat kaunat naapurien kesken	
15.	Uudet ihmiset ujostuttavat ja pelottavat	
16.	Jätetään rauhaan	
17.	Ei osata kysyä nuorilta itseltään eikä lapsilta	
18.	Talkoohengen puute	
19.	Halutaan todistaa että liittyminen oli ainoa vaihtoehto	
20.	Miten jälkiseuranta järjestetään kylän kehityksessä	
21.	Turpakäräjät	
22.	Nukkuva kylä	
23.	Jää paperiasteelle, ei saada innostusta aikaan	
24.	Ympäristö	
25.	H2O	1
26.	Pusikoituminen	1
27.	Pihaympäristöt kuntoon	1
28.	Kylän perintökalleudet piilossa	
29.	Ylinen tukitaan verkoilla	
30.	Maisemat esille	
31.	Infra	
32.	Humalaiset hurjastelijat vanhalla Ilomantsin tiellä	
33.	Teiden kunto	
34.	Asuminen	
35.	Kunnan kielteinen kanta (tonttipolitiikka)	4
36.	Historia otettava esiin kehitettäessä	3
37.	Rantarakentaminen estetty	1
38.	Maalla eläminen ei ole muodikasta so. seksikästä	
39.	Taajamakeskeisyys, pakkoasuttaminen	
40.	Kunnan mielestä ei kehityskelpoinen kylä	
41.	Syrjäkylä	
42.	Palvelut	
43.	Palvelujen puute	1
44.	Pitkät matkat	

45.	Asukkaat odottavat rikkaan Joensuun ratkaisevan kaikki pulmat	
46.	Suuret odotukset	
47.	Sosiaaliset palvelut	
48.	Yrittäminen ja ammatit	
49.	Työtä vähän tarjolla	

Ratkaisuja ongelmiin – ideoiden irrottelu, mielikuvitusvaihe 26.5. 2004

Irrotteluvaiheen aluksi käytiin läpi edellisen kerran tuotokset ja arvioitiin niitä. Ennen ideointityön aloittamista työstettiin nk. Unelmavaihe. Tavoitteena oli nähdä vähän kauemmas kylän kehittämisessä ja uskaltaa unelmoida siitä mitä kylä aktiivisen toiminnan tuloksena voisi olla. Unelmavaiheessa luotiin katsaus kylän tulevaisuuteen n. 10 vuoden päähän, arvioitiin keskeisempiä kylän tavoitteita ja päämääriä sekä arvioitiin maailman menon vaikutusta Keskijärvi-Röksän elämään. Unelmavaihe työstettiin ryhmissä.

1. Kylän tulevaisuuden vaihtoehdot: (visio 5–10v. päästä)

- ❖ väestön aktivoituminen
- ❖ Kylätalo
- ❖ Käyttösuunnitelman tekeminen
- ❖ Harrastetoimintaa omalle kylälle (Kansallisopisto)
- ❖ Uusia kyläläisiä, rakentajia kohtuudella, isompi tonttikoko (IL)
- ❖ Samalla turvaten entisten kyläläisten "hyvinvointi" -> oma kyläavustaja "kyläpartio"
- ❖ Kyläkioski
- ❖ Kevyenliikenteen väylä Joensuusta
- ❖ Vauvojen ja vanhusten muistaminen
- ❖ Melontareitit, uimarantoihin tiestö kuntoon, avantouintipaikka, Tervasaunat
- ❖ Elokuvat; ATK-yhteys
- ❖ Kirpputori
- ❖ Majoituspalvelun-yritysrinki
- ❖ Ammattiosaaminen "yksiin kansiin"
- ❖ Kylä mahdollistaa nuorille pareille yhteistä aikaa eli kerhoja ja harrastusmahdollisuuksia perheen lapsille
- ❖ Kylänpuhelinluettelo, Kylän parhaat reseptit (kyläyhdistys)
- ❖ Kylähistorian teko (väestö, säätiöt ym..) esim. uusille kyläläisille ja joka "torppaan"
- ❖ Valokuvanäyttely/valokuvateos
- ❖ Tuote- ja mainoskoju– Kylien markkinointia
- ❖ Kyläkaava

2. Päämäärämme, tavoitteemme

- ❖ Ikääntyvien ihmisten kotona asumisen mahdollistaminen
= Riittävät palvelut vanhusten kotona asumiseen
- ❖ Monipuolisen yrityksen/elinkeinotoiminnan tukeminen, työllisyyden lisääminen ja hyvinvointipalveluiden monipuolistamiseksi esim. Kylätalo, joka mahdollistaa harrastetoiminnan ja virkistystoiminnan
- ❖ Yhteisöllisyyden lisääminen/lisääntyminen

- ❖ Tontti- ja vesipolitiikankuntoon saaminen
- ❖ Yleisen aktiivisuuden lisääminen, harrastustoiminnan elvyttäminen nuorille ja kaikenikäisille

3. Maailmanmenon vaikutus kyläämme

- ❖ Kun meno menee huvattomaksi, voi tulla rauhoittumaan tänne maaseudun rauhaan
- ❖ Tietoyhteyksien parannuttua, voi töitä tehdä etätöinä
- ❖ Eriarvoistaa; kaikilla ei ole mahdollisuus tehdä etätöitä
- ❖ Kaavoituksessa suositaan harvaa asutusta, estää pusikoitumista, kyläkaavoitusta: vesistöt on mahdollisuus
- ❖ Vesijohdon rakentaminen, puhtaan veden turvaaminen mahdollista saada asiakkaita, talot suunnitellaan sinne, missä tulee vesi

Tämän jälkeen pidettiin seinäpapereita ja lyhyitäiskusanoja käyttäen ideariihi, jonka avulla etsittiin ratkaisuja edellisellä kerralla tuotettuihin ongelmiin, puutteisiin, kehittämisen esteisiin sekä tuotettiin kehittämisideoita ja ajatuksia kylän kehittämiseksi. Kyläläisten ideointityö tuotti yhteensä 80 ideaa ja kehittämisajatusta. Jokaisella verstaan irrattelijalla oli käytössään viisi ääntä viidelle eri idealle. Suoritettulla äänestyksellä katsottiin mitkä ideat ovat tärkeimpiä esim. jatkotyöstämisen ja mahdollisen hanketyön kannalta. Ideat luokiteltiin samoihin teemaryhmiin kuin ongelmat: Ideat, kehittämisajatukset tuotokset luettelona.

Ideoita syntyi runsaasti ja ajatukset jäivät muhimaan ja odottamaan suunnittelua toimenpiteiksi. Samalla alkoi kyläillan tunnelma virittäytyä innokkaaseen kehittämisatmosfääriin.. Kehittämisideoita ei tässä vaiheessa analysoitu vaan jätettiin seuraavan kokoontumisen työstämisen pohjaksi. Keskeistä kyläillan tuotetuissa ideoissa on se että monet niistä on varsin helposti kyläläisten itsensä toteutettavissa.

Keskijärvi-Röksä Ideat 26.5. 2004 / TEEMAT	Äänet
Harrastukset	
Kyläpartio	5
"Ylisen ympäri" pyöräretket	4
Juhannusjuhlat - ohjelmaa - tanssit	4
Talvilatu, joka yhdistää kylän muihin kyliin	4
Avantouinti	2
Kirjallisuuspiiri	2
Ladut hiihtelyyn talvella	2
Iso shakkilauta + nappulat urheilukentälle	1
Kyläkansio	1
Kylälaulu	1
Mikrorata	1
Napakelkka	1
Uimarantaan hyppytorni (3m+ponnahduslauta)	1
Urheilukentällä teemakokoontumisia jonkin lajin parissa	1
Elokuvakerho	
Jumppaa mummuille ja muille	

Kurssitus yht. kyläläisille	
Kyläiltamat	
Ladut, patikkareitti	
Nuorisolle luontokerho	
Näytelmäkerho	
Tanssit nostalgiahengessä	
Yksi yhteinen kokoontumispäivä urheilukentällä	
Yhteistoiminta	
Kyläkirja (kansio)	5
"Ryntäys" uusien Asukkaiden kotiin, mukana infopaketti kylästä ja kylätarvike (=esine)	4
Kylätalo	4
Viikinkivene	4
Kylätalo+ vuokralaiset	3
Vahtimestari kylätalolle -> vuokratalon kuluihin	3
Kylän oma viisu	2
Yhteisiä retkiä (teatteri, ulkomaat?)	2
Yhteistä kylätoimintaa kylätalolle	2
"Kiertävä" talkooporukka	1
Kirjarinki (=lainataan/ostetaan ja vaihdetaan)	1
Kokooontumisia periaatteella: "Ken osaa, se opettaa"	1
Kyläluuta	1
Nettisivut	1
"Kuka saa kerättyä eniten naapureita toimintaa" kilpailu	
Kyläesineen keksiminen	
kylä viiri	
Kylälle oma nimikkokasvi	
Nuorisotalo	
Teemajuhlat esim. mökkiläisten kynttilänpoltoilta	
Ympäristö	
Vartialan rannan kunnostaminen kyläläisten käyttöön	5
Jätteiden keräys "nurkista ja pihoilta kuntoon	2
Luonnonkaunis nuotiopaikka retkeilyryhmille, työpaikkaliikuntaan (ruokapalvelu omalta kylältä)	2
Kanoottiretket	1
Kukkaketoja luonnonkukista (ruiskaunokki, orvokki, ruusu, kullervo)	1
Maiseman kunnostusta	1
Näköalatorni Hiidenvaaralle	1
Retkeily/patikointireittejä lähiympäristöön	1
Erävaellukset	
Kanoottireitti(t)	
Luontokenttä	
Sieni-/Marja-/patikka... retkiä	
Talvella pitkä luistelureitti (esim. yliselle)	

Ylisenjärven hyödyntäminen esim. souturetkiä	
Infra	
Ilmoitustaulut	1
Kyläkartta = opastetaulu	1
Liikenneyhteydet paremmiksi	
Teiden kunnostusta	
Tiet kuntoon	
Vesi- ja viemärointi	
Asuminen	
Kylä kaava	4
Maalaislomat	1
Turvesauna	1
"Tietoyhteys" (ATK)-kylätalo	
Kyläkaava	
Palvelut	
Kyläkioski	3
Informaatiota palveluista =Lista tarjonnasta	1
Kioski	1
Kirpputori 2 kertaa vuodessa	1
Kodin- ja lastenhoitorinki	1
Nakuranta	1
Kyläleipomo	
Kylämeijeri	
Leikkikenttätoimintaa	
Maalaismarkkinat	
Yrittäminen ja ammatit	
Järjestetään säännöllisesti päättäjille maaseudun mahdollisuuksiin tutustumista	2

Teemaryhmätyöskentely ja Kehittämishojjelma

Synkistely- ja irrotteluiltojen teemaryhmiä noudattaen Keskijärvi-Röksän verstastyöläiset ryhtyivät pajattamaan kylän kehittämisen toimenpiteitä. Kehittämishojjelmat työstettiin Maaseudun Sivistysliiton Tulevaisuuden Verstaas työskentelyyn laaditulle toivesuunnitelmapohjalle. Kehittämishojjelma tehdään idean tai kehittämishankkeen pohjalta. Ryhmä määrittelee idean tai mahdollisen hankkeen toteuttamisen esteenä olevia asioita, seikkoja tai toimintatapoja. Kun toteuttamisen esteet on kyetty riittävän selkeästi näkemään voidaan ryhtyä työstämään toimenpiteitä esteiden poistamiseksi tai keinoja idean toteuttamiseksi. Suunnitelluille toimenpiteille etsitään toteuttajat ja vastuutahot ja mietitään aikataulu.

Keskijärvi-Röksän toivesuunnitelmatyö tuotti 29 suunniteltua toimenpidettä. Nämä toimenpiteet eivät välttämättä kaikki toteudu heti, mutta ihmiset ovat ryhmissä miettineet kyseisiä asioita ja ne on kirjattu paperille, jolloin ne ovat kylän yhteistä suunnitelmaa. Seuraavassa muutama keskeinen toivesuunnitelma hieman pidemmälle mietittynä miten ne voidaan toteuttaa.

Kyläavustaja

Kyläavustaja toimii Kiihtelysvaarassa jo eteläisten kylien alueella. Toiminta-ajatuksena kyläavustajan saaminen kylälle on lähes jokaisen kylän tavoite. Ongelmana on toiminnan käynnistämässä yleensä sopivan henkilön löytäminen. Ja jos sopiva henkilö kyläavustajaksi löytyy ja toiminta käynnistyy työllisyysvaroin seuraavana ongelmana tulee hyvin liikkeelle lähteneen toiminnan jatkaminen kun työllistämisavustukset loppuvat. Täysin asiakaslaskutukseen perustuvalla kyläavustajalle ei vielä ole markkinoita. Tosin kotitalousvähennysoikeuden laajentuminen vuoden 2005 alusta ja työn teettäminen sosiaalisen yrityksen kautta tarjoavat sellaiset mahdollisuudet, että myös Keskijärvi-Röksän kyläyhdistyksen kannattaa selvittää kyläavustajan tarve ja mahdollinen yhteistyö naapurikylien kanssa. Kyläavustajan toiminnoiksi teemaryhmä suunnitteli mm. kotitaloustyöt, siivouksen, leipomisen, puiden pilkkomisen, pihanhoidot, lumityöt ja metsänhoidon. Kyläavustajan paikka olisi perinteisesti ajateltu sekä mies- että naistyöpaikka. Teemaryhmä suunnitteli kyläavustajan töiden kartoituksen tehtävän 2004 ja vastuuhenkilöksi ryhmä nimesi Anja Turunen. Selvityksen kyläavustajatoiminnan käynnistämiseksi voisi tehdä Ideasta Hankkeesi ESR –hankkeena. Kyläavustaja asiaa voisi ratkaista laajemmin Tuupovaaran ja Kiihtelysvaaran osalta myös Joensuun maaseutuohjelman puitteissa.

Kyläkaava

Keskijärvi-Röksän alue ei ole kuulunut nk. kehittyviin kyliin Kiihtelysvaaran kunnan näkökulmasta. Joensuun maaseutuohjelmassa kylä lasketaan kaupunki – maaseutu vaihtumisvyöhykkeen alueeksi. Tulevassa Joensuun Seudun yleiskaavassa maaseutukylien pelkona on se, että haja-asutusalueiden laajemman tonttikoon eli perinteisen kylämaiseman rakentamistarpeita ei riittävästi huomioida.

Tavoite: Harvemman asumuksen alue tonttikoko 0,5 -1 ha ja kyläkaava Keskijärvi-Röksän alueelle.

Toimenpiteet: Vaikuttaminen Joensuun Seudun yleiskaavaan ehdotuksiin. Maanomistuksen selvittäminen kylällä ja mahdollisten rakennuspaikkojen muodostaminen. Merkittävien ympäristöllisesti arvokkaiden kohteiden huomioiminen. Kyläkokous, joka ottaa kantaa yhteisesti suunniteltuun kyläkaavaan. Kyläkaavan toteuttamiseen hankkeena voisi saada rahoituksen Joensuun Seudun Leader yhdistykseltä, varsinkin jos siihen liittyisi ohjeistus ja malli miten kyläkaava laaditaan.

Kylätalo

Kylätalon saaminen entisestä Nuorisoseuran talosta on keskeisin Keskijärvi-Röksän lähiajan tavoite. Neuvottelut ja toimenpiteet talon saamiseksi kyläyhdistyksen omistukseen on käynnistetty. Kylätalon kunnostamiseksi vastaamaan käyttäjien tarpeita on suunniteltu sen verran pitkälle, että kunnostuksen vaatimat toimenpiteet ja niiden kustannukset on pantu paperille.

Tavoite: Kyläyhdistys hankki talon omistukseensa ja kunnostaa Seurojentalon vastaamaan kylän eri toimijoiden tarpeita. Investointihankkeen perusteena on nykyinen aktiivinen toiminta ja kasvavan kylän laajenevat toiminnalliset tarpeet. Yleisesti kylät, joilla on toimiva kylätalo ovat kylätoimijoiden kärkijoukkoa.

Toimenpiteet: Kylätalon kunnostaminen suunnitelmien mukaan. Kylätalon käyttösuunnitelma, joka huomioi myös nuorten ja lasten tarpeet. Kyläyhdistyksen toiminnalle olisi eduksi jos se löytäisi hyvän kumppanin maaseutu - kaupunki väliselle yhteistyölle. Kylätalon kunnostaminen leader -hankkeena hyvin perusteltuna on mahdollista. Kylätalon kunnostamiseen voi saada rahoitusta myös opetusministeriön

seurojentalon kunnostamiseen tarkoitetuista rahoista. Joensuun maaseutuohjelma antaa myös mahdollisuuksia erinäisille toimille kehitettäessä kylätaloa. Kylätalon toiminnan turvaamiseksi kylätalolle pitää laatia liiketaloussuunnitelma.

Kyläkansio

Kyläkansion ideana on päivittää kylän perustiedot ajan tasalle. Jos hanke on vain www.sivujen tekemistä sille voi olla vaikea saada rahoitusta. Mikäli kyläkansion toteuttamiseen löydetään jokin uusi näkökulma tai käyttökohde sille voi saada hyvinkin rahoituksen. Rahoitusta kyläkansion lisäksi tarvittaisiin myös kerättävän kylähistorian aineiston laatimisen kylähistoriaksi (kirja tai jokin muu julkaisu). Rahoitusta hankkeen toteuttamiseksi joutunee etsimään useasta lähteestä. (mm. säätiöt). Ohessa teemaryhmän arvio kyläkansion ja kylähistorian haastattelurungosta.

SISÄLLYSLUETTELO:

1. KYLÄN ESITTELY

- MIKÄ KYLÄ, MILLAINEN KYLÄ KYSEESSÄ
- VÄHÄN HISTORIAA (SAADAAN HAASTATTELUISTA)
- VALOKUVIA TAI MUUTA HAVAINNOLLISTAVAA KYLÄSTÄ, MISTÄ KYLÄ TUNNETAAN!

2. KYLÄTOIMIJA

- ESIM. KYLÄYHDISTYS
- JÄSENET JA YHTEYSTIEDOT
- KYLÄYHDISTYKSEN TOIMINTASUUNNITELMA
- TOISTUVAT TAPAHTUMAT
- MUITA AJANKOHTAISIA ASIOITA, ESIM. TIETOA TÄRKEISTÄ KYLÄSUUNNITELMASSA TYÖSTETYISTÄ ASIOISTA
- KESÄASUKKAIDEN YHTEYSHENKILÖ JA YHTEYSTIEDOT

3. KYLÄN PALVELUT

- ELINKEINONHARJOTTAJAT JA HEIDÄN YHTEYSTIETONSA
- LÄHIN KAUPPA, POSTI- JA PANKKIPALVELUT
- KOULUT
- LÄÄKEKAAPPI
- KIRJASTOPALVELUT
- ERI HARRASTUSJÄRJESTÖJEN YHTEYSHENKILÖT, KUTEN METSÄSTYS-, KALASTUSSEURAN YHDYSHENKILÖ
- KALALUVAT/RAPULUVAT
- MARTTOJEN YHTEYSHENKILÖ
- AARON TILAPÖRSSI

4. LIIKENNEYHTEYDET

- AIKATAULUT

5. MUUT ASIAT

” ORAVANNAHASTA PANKKIKORTTIIN” – ELI HAASTATTELUKYSYMYSAIHIOITA KESKIJÄRVI-RÖKSÄ KYLÄHISTORIAAN

1. TIEDOT HAASTATELTAVASTA

VINKIT:

- NIMI, MINKÄ IKÄINEN HENKILÖ, MITEN KAUAN ASUNUT SEUDULLA, MILLAINEN PERHE, MISSÄ KYLÄSSÄ, ONKO MUUTTANUT PAIKKAKUNNALLA

2. MITEN ENNEN ELETTIIN?

VINKIT:

- MITEN ELETTIIN, MILLAISET ASUNNOT, MILLAISIA PERHEITÄ

- MITÄ ELINKEINOJA OLI, MITEN SAATIIN RAHAA
- PIIAT JA PALKOLLISET KYLÄSSÄ VAI ISOJA HERROJAKO VAIN OLI?

3. MITÄ JULKISIA, YHTEISKUNNALLISIA PALVELUJA ENNEN?

VINKIT:

- KAUPAT, POSTI, PANKIT, KOULUT, PUHELIN
- ERI AMMATTIEN EDUSTAJAIA, KUTEN SUUTARIT, RÄÄTÄLIT YMS.
- MITEN LAINKÄYTTÖ TOIMI/POLIISIT
- MILLAISIA TERVEYDENHOITOPALVELUJA OLI
- MILLOIN SÄHKÖ SAATIIN KYLÄÄN

4. MITEN ENNEN KULJETTIIN?

VINKIT:

- HEVONEN, POLKUPYÖRÄ, SUKSET, TRAKTORI, AUTO, JUNA
- MIKSI KULJETTIIN?

VINKIT:

- TYÖHÖN?, PALVELUIHIN?, HARRASTUKSIIN?, KYLÄILEMÄÄN?

5. MITEN VIETETTIIN VAPAA-AIKAA?

VINKIT:

- HARRASTUKSET, SEURA/JÄRJESTÖTOIMINTA, KYLÄTTELY

6. MITÄ ASIOITA ARVOSTETTIIN ENNEN ? JA MITEN ASIAT MUUTTUNEET?

VINKIT:

- PERHE, KOTI, TYÖ, HARRASTUKSET JNE

7. KIRKON/SRK:N ASEMA

VINKIT:

- KIRKOSSA KÄYMINEN, KIRKOLLISET JUHLAT

8. KYLÄLÄISTEN YHTEISTOIMINTA

VINKIT:

- TALKOOT JA MUUT YHTEISET TEKEMISET

9. ERIKOISET TAPAHTUMAT

VINKIT:

- SOTA-AJAN TAPAHTUMIEN VAIKUTUKSIA KYLÄÄN/KYLÄLÄISIIN
- KYLÄLLÄ SATTUNEET ILOISET TAPAHTUMAT

10. MERKITTÄVÄT/PERSOONALLISET HENKILÖT HISTORIALLISESTI JA KYLÄKUVASSA

11. ASIAT JA TAPAHTUMAT, JOISTA EI OLE PUHUTTU

12. JOKIN MUU TÄRKEÄ ASIA/TAPAHTUMA KYLÄLLÄ

Eri yhdistysten toiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen

Lasten ja nuorten harrastustoiminnan kehittäminen

Lasten ja nuorten harrastustoiminnan kehittäminen on osa kylätalon kehittämiseen. Keskijärvellä nuorten ja lasten järjestettyä harrastustoimintaa on aiemmin ollut, mutta toiminta on loppunut tilojen puutteen vuoksi. Lapsille ja nuorille suunnatun harrastustoiminnan kehittämisessä vanhempien tuella on suuri merkitys. Toimintojen sisältöä kehitettäessä pitää tietenkin suuntautua lasten ja nuorten toiveiden mukaan, mutta vanhempien ja vetäjien aktiivisuus luo pitkäjänteisyyttä harrastustoimintaan. Kyläkansiota työstettäessä ja tehtäessä kyselykierrosta kylällä olisi hyvä selvittää lasten ja ja nuorten harrastustarpeita ja mielenkiintoa eri harrastuksiin. Kylätalon valmistuttua sen käyttöajasta varataan aikaa lasten ja nuorten harrastuksiin sekä hankitaan tarvittavia välineitä (urheilu

ja kerhotarpeet). Myös kylän urheilukentän kunnostaminen varsinkin kesäaikaiseen käyttöön lisäisi lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia.

Linja-autoihin myöhäisempiä vuoroja

Idea saada kylältä myöhäisempiä linja-autovuoroja Joensuuhun ja takaisin on hanke, joka olisi hyvä toteuttaa yhteistyössä Tuupovaaran ja Kiihtelysvaaran kylien kanssa. Hankkeen tausta on tietenkin yhä vähentyneet julkisen liikenteen palvelut maaseudulla. Kuitenkin asukasmäärä on kasvamassa kaupungin ja maaseudun vaihettumisvyöhykkeen alueella, johon myös Keskijärvi-Röksä myös kuuluu. Tavoitteena on saada Ilomantsin tietä kulkeva Joensuusta kylille kulkeva myöhäinen linja-autoliikenteen iltavuoro. Toimenpiteinä tulisi selvittää nykyinen tilanne ja mahdolliset kulkijat ainakin Koverosta mahdollisesti Tuupovaarasta asti aina Tervasuon tienhaaraan (Alavi – Jukajärvi). Myöhäisempien vuorojen saamiseksi yhteistyötä kannattaa tehdä matkojen järjestelykeskuksen kanssa (Emires –hanke). Myöhäisempien iltavuorojen saamiseksi voisi tehdä jonkin asteisia laskelmia tai ainakin tiedustella niitä kuljetuspalveluja järjestäviltä liikennöitsijöiltä. Rahoitusta tämän toimenpiteen toteuttamiseksi voisi saada Joensuun maaseutuohjelmasta. Hanketta voisi toteuttaa selvityshankkeena myös Leader - rahoituksella.

Kyläkioski - Kesäkioski Kivilammen levähdysalueella

Kyläkioskin – Kesäkioskin pystyttäminen Kivilammen levähdysalueelle voisi olla sopiva nuorisohanke, jossa kyläyhdistys on hankkeen henkinen ja mahdollisesti talkootyötä antava tukitaho. Taustana kesäkioskin saamiselle on kesäaikainen liikenne Ilomantsin tiellä ja tavoitteena kylän nuorten tai yksittäisen nuoren aktivointi ja innostaminen oman työpaikan luomiseksi. Toimenpiteinä tulisi selvittää luvat Tielaitokselta sekä kaupungin ympäristöviranomaisilta, hankkia kioskirakennus ja mahdolliset sähköliittymät sekä miettiä jätehuolto ja mahdollisten vessojen tarve. Ennen toiminnan käynnistämistä pitäisi miettiä oma liiketoimintamalli ja laatia oma tuotekokonaisuus. Hyvä olisi myös käydä haastattelemassa vastaavanlaisia kylä- / kesäkioskeja mm. Sonkajan kesäkioski. Hanke voitaisiin toteuttaa Leader- hankkeena, semminkin jos toimijat ovat nuoria.

KESKIJÄRVI-RÖKSÄ MAISEMANHOITOSUUNNITELMA

Yleisiä maiseman hoidollisia periaatteita ja suosituksia.

Maiseman avoimena pitämiseen tulisi kylän alueella erikoisesti kiinnittää huomiota, että ei pajukoita ja lepikoita annettaisi muodostua tien vierustoille ja asutusten lähelle.

Peltoheitot tulisi pitää vesakosta vapaana, eikä antaa niiden tukkiutua pajukoiden ja lepikon valtaan. Osittain on metsän ja peltojen ja tienreunojen harvennuksia suoritettu, mutta alueita voisi maisemallisessa mielessä hieman parannella ja täsmentää.

Pellon ja metsän kulmat ja reuna-alueet tulisi pyöristää ja harventaa siten että, näkymät pelloille avautuvat hyvissä ajoin tielläliikkujien iloksi.

Tielle näkyvän maisemanparantamisen lisäksi asukkaiden tulisi kiinnittää huomiota asuinympäristönsä siistimiseen ja parantamiseen, poistamalla joutavat asiat ja hoitamalla

piha-alueiden puustot hyvin. Suuret, komeat ja muuten erikoiset puut tulisi paljastaa näkyville kasvuston seasta. Kiviaidat tulisi korjata ja säilyttää näkyville, muistomerkeiksi entisajan töistä. Samoin voisi vanhaa rakennuskantaa vaalia ja korjata, vaihtoehtona purkamiselle. Asukkaiden tulisi huolehtia siitä, että liittymissä säilyy riittävä näkyvyys. Liittymäalueen puista tulee poistaa haittaavat alaoksat ja näkyvyyttä tukkiva aluskasvillisuus.

Piha-alueiden rajaamisella saadaan täsmennystä hajanaiseen asutukseen. Rajaajina toimivat täsmälliset hoidetut metsän ja pellon reunat. Tonttien aitaamisella voidaan saada lisätäsmennyksiä hajanaisille alueille. Aitojen tulisi olla ympäristöön ja maaseutumaisemaan sopivia.

Pensas ja suojaistutuksin voidaan peittää rumat tielle näkyvät alueet. Samalla voidaan ajatella takapihojen ja varastoalueiden siirtämistä pois tienreunasta.

Suosittelavaa olisi että, nykyisientien yläpuolella olevat Keskijärven vanhantien lenkit kunnostettaisiin lenkkipoluiksi. Tällöin saataisiin kylälle, vaihtelevat, maisemallisesti kauniit ja lenkkeilijöitä virkistävät muutaman kilometrin pituiset lenkit ulkoilutarkoitukseen.

Seurojen talon pihapiiri

Maisemanhoitosuositukset:

1. Tulevan kylätalon pihapiiri harvennetaan yksityiskohtaisesti merkinnän perusteella.

Metsikköä tulisi avata siten, että talo saadaan tielle näkyväksi.

Kylän ilmoitustaulu tulisi siirtää kylätalon risteykseen, silloin se palvelisi nykyistä sijaintia paremmin asukkaita.

Keskijärven kylän kohta

Maisemanhoitosuositukset:

Alue on vanhaa maatalousmaisemaa, jolle on ominaista rinnemaasto. Tie kulkee nykyisellään kylän rinnettä pitkin, ja tien molemmin puolin on haja-asutusta. Kylässä on aikaisemmin toiminut kauppa ja koulu, jotka ovat molemmat lakkautettuja.

Varsinainen kylän keskuskohta ja maisemallisesti tärkein alue on juuri tämä vanhantien risteysalue ja vanhankylän alue tien molemmin puolin.

Porttikohta kylälle saavuttaessa Ilomantsin tieltä päin on ylämäessä, jossa on tien molemmin puolin talot. Talojen kohdalla oleva puusto tulee hoitaa yksityiskohtaisesti.

2. Tien oikealla puolen oleva vanhan ja uudentien välialueen voisi hoitaa luonnonniittynä:

Alue niitetään kerran kesässä, elokuun alussa, kukkakasvien siementämisen jälkeen. Ainakin alkuvuosina niittojäte on vietävä pois, että alue köyhtyy luonnonniityksi.

3. Puut hoidetaan ja harvennetaan. Ja mahdolliset lisäistutukset suoritetaan keväällä.

4. Muuhun kylän alueen siisteyteen tulisi kiinnittää huomiota.

5. Vanhojen kauppojen pihossa olevat romuautot 4 + 2 kpl ja muu irtoromu tulisi poistaa.

6. Samoin rivitalon pihassa olevat romuautot 7 kpl, tulisi poistaa.

7. Kylän aikaisemmin avoin pelto- ja maatalousmaisema on osittain tukkeutunut metsityksellä. Asia voisi nykyisellään korjata ottamalla istutuskuusikot ja lehtikuusikot esille maisemasta. Elikä tienreunasta poistetaan yksityiskohtaisesti kaikki vesakot ja joukkoon kuulumaton puusto, merkinnän mukaan. Näin saadaan kylän keskelle, hoidettu maisemallinen yksityiskohta.

Vanha keskijärven tie - Helmi Kiihtelysvaaran maisemakuvassa

Vanha keskijärven kylätie on aikaisemmin toiminut Ilomantsi-Joensuu valtatieksi, nykyisellään se on pieni kylätie.

Tien varrella olevat rakennukset ovat harvinaisen hyvin säilynyt kokonaisuus vanhaa rakennusperinnettä, jota tulisi vaalia yhtenä kokonaisuutena. Maisemaa ei ole pilattu uudelleenrakentamisella. Nykyisellään rakennukset ovat pääosin kesäkäytössä.

Vanha Keskijärven kylätie maisema on säilynyt avoimena pienipiirteisenä peltomaisemana. Peltojakso päättyy Ylisenjärvestä - Keskijärveen laskevan joen siltaan, jonka jälkeen alkaa metsäjakso. Metsäjaksoilla on myöskin kauniita vanhoja kesäkäytössä olevia asuinrakennuksia.

Maisemanhoitosuositukset: metsästysmajalta päin katsoen.

1. Metsästysmajan yhteyteen kuuluva ranta-alue raivataan ja vesakot poistetaan.
2. Entisen lintutarhan kohdalta tulisi metsää harventaa metsätaloudellisin perustein, siten että rantanäkymät tulisivat paremmin esille.
3. Metsäjaksoilla tienreunojen raivaus ja vesakon poisto. Peltosten kulmien avaus ja vesakon poisto.
4. Tien oikealla puolella, peltonäkymän raivaus ja vasemmalla oleva tien reuna-alueen raivaus.
5. Joki-ranta-alueiden ja sillan alueiden siistiminen, vesakon poisto, ja jokinäköalalle esille ottaminen.
6. Talosten kohdalla olevasta puustosta muodostetaan tasavälisiä (6-8m) puurivistöjä tien molemmilla puolilla, koko vanhan kylätien matkalla metsän reunaan saakka. Puusta poistetaan alaoksat.
7. Muut tien reuna-alueet siistitään koko matkalla.
8. Vanhojen talosten pihosten kohdalla oleva puusto siistitään ja harvennetaan, mielellään niin, että kauniit pihapiirit tulevat maisemassa kauniisti esille, kuitenkin niin että tarvittava suoja- ja puusto säilyy.
9. Vas. pellon reunassa olevat ladot tulee säilyttää kauniina yksityiskohtana peltomaisemassa.
10. Risteyskohdan yläpuolinen osuus. Tien reuna-alueilla olevien vanhojen rakennusten kohdat ja tien reunapuustot siistitään. Alue siistitään kokonaisuudessaan.
11. Risteyskohdan pihosten poistetaan romu-autot.
12. Vanhan kaupan pihalla-alueen siisteyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota, koska se on erittäin keskeisellä paikalla kylämaisemassa. Tontin reunassa olevat vanhat puut hoidetaan.
13. Kylätien yläpuolisen osan siistiminen koskee vanhojen rakennusten yhteydessä olevan tien reunapuuston hoitoa.

Mäkrän tie

Maisemanhoitosuositukset:

1. Ilomantsin tien molemmilla puolilla olevat risteysalueet raivataan, ja näköalalle avataan.
2. Tien oikealla puolella olevan pellon ja tien väliseltä metsikköalueelta vesakon poisto, ja peltonäkymien esille ottaminen.
3. Metsäisellä jaksolla teiden risteyskohdat avataan näköalalle ja liikenneturvallisuuden parantamiseksi.
4. Peltosaarekkeiden kulmat pyöristetään, ja tien reunat siistitään.

Keskijärven tie

Maisemanhoitosuositukset:

Ilomantsin tien suunnasta katsoen.

1. Tien liittymäalueen vesakot poistetaan ja näkemäalueet pidetään pajukosta vapaana.
2. Pellon reunat pidetään vesakosta vapaana.
3. Kylälle saavuttaessa tienreunapuustot harvennetaan ja siistitään.
4. Vanhan ja uuden tien välialue niitetään kerran kesässä.
5. Vanhan kaupan jälkeen, tien oikealta puolen, lehtikuusimetsikön reunasta poistetaan ylimääräistä, joukkoon kuulumatonta puustoa, merkinnän mukaan.
6. Tien vasemmalta puolen kuusikon reunasta poistetaan muu puusto. Tavoitteena on että, kylän keskelle muodostuisi olemassa olevasta puustosta komea yksityiskohta.
7. Tien reunapuuston raivaaminen ja harvennus.
8. Pienten mökkien kohdalla oikealla, vesakon raivaus ja mökkien esille ottaminen kylämaisemaan.
9. Koulun kohdalla tien reunapuuston raivaus ja vesakon poisto.
10. Ranta-näkemien esille ottaminen tiilitalojen ja uimarannan kohdalla.
11. Vasemmalla olevan kuusiaidan siistiminen tien puolelta, ja aluskasvillisuuden poisto.
12. Vas. Tienreunapuustot ja lepikot harvennetaan.
13. Mäntyniementien kohdalla, oikealla olevat pellon kulmat harvennetaan pyöristetään, ja pellon takana oleva sortunut talorötiskö puretaan.
14. Vasemmalla pellon reunat harvennetaan ja siistitään.
15. Keltainen talo, tien vasemmalla puolen, pellon kulmien pyöristys ja harventaminen.
16. Kultakallion tien risteys näkemäalueiden avaaminen ja harvennus.
17. Hiidenvaaran tien risteysalueella oleva komea mänty otetaan esille pusikosta, poistamalla tiheiköt sen ympäriltä, ja risteysalueen kuusikon reuna siistitään.
18. Hiidenvaaran tien läheisyydessä olevat sortuneet rakennukset poistetaan.
19. Keltainen talo vas. Pellon reunojen harvennus.
20. Talon kohdalla, tien oikealla puolen oleva vanha sauna otetaan esille pusikon seasta, sauna kuuluu harvinaisiin päreellä vuorattuihin rakennuksiin, joka tulisi säilyttää. Katon kunto tarkastettava.
21. Lopotin puron ylityskohdalla vesakon poisto ja puronäkymien avaaminen, siten että puroa avataan oikealta puolen näkyville vanhantien sillalle saakka, että vanha kivisilta saadaan esille. Ja vasemmalta siten että, purossa olevat kivet näkyvät. Vanhantien lenkki siistitään virkistyskäyttöön.
22. SLEY:n majan tontin siistiminen ja harventaminen, niin että rantamaisema avautuu tielläliikkujille.
23. Peltosaarekkeiden kulmat harvennetaan ja pyöristetään, että näkemät avautuvat hyvissä ajoin ennen pellon kohdalle saapumista.
24. Tien reunapuustot harvennetaan ja raivataan.
25. Vanha peltosaareke, tien vasemmalla puolen ennen kunnan rajaa, 2 latoa otetaan esille maisemasta. Ladon vieressä olevat 3 romuautoa poistetaan.

Mehtälänsalon tie

Maisemanhoitosuositukset

Tienreunapuuston harvennukset ja pellon ja metsänreunojen pyöristykset ja harvennukset.

Ylisenjärventie: tie on Pohjois-Karjalan historian mukaan maakunnan vanhimpaan tiestöön kuuluva tienosa.

Maisemanhoitosuositukset:

1. Tien risteysalue ja näkemät pidetään avoimina ja vesakosta vapaana. Tien risteyksessä on vanha komea pihapiiri.
Tien varressa vasemmalla taloa vastapäätä oleva paja pidetään tarvittavassa kunnossa.
2. Tien oikealla puolen talon kohdalla olevat kivirauniot ovat mukava maisemallinen yksityiskohta, ne tulisi pitää avoimina, ja tienreunapuusto hoidettuna ja vesakosta vapaana.
3. Samoin vanhan tien suuntaisena oleva kiviaita (kiviraunio).
4. Vasemmalla metsässä olevat vanhat pienet punaiset mökit poistetaan ja tienreunapuustot harvennetaan ja vesakot poistetaan.
5. Pussisen rinteessä rantanäkymät säilytetään avoimina. Ja pellolla oleva koivikko, vesoista vapaana.
5. Metsien kohdalla tienreunapuustot pidetään pusikosta vapaana, ja teiden liittymäalueet avoimina.
6. Pellon reunojen pyöristys ja avoimena pitäminen.
7. Tien vasemmalla puolen olevien vanhojen rakennusten säilytys ja kunnostaminen. Vanha asuinrakennus on nykyisellään samassa ulkoasussa kuin rakennettaessa n. 100 vuotta sitten ja kaipaa kiireellistä kunnostusta. Navettarakennus on maalattu ja siihen on laitettu tiilikatto, mutta seinän kiveys murenee pian kokonaan. Tälle alueelle voisi rakentaa joitakin pätkiä pisteaitaa sopivaksi katsomiin paikkoihin.
8. Tienreunapuustot harvennetaan ja siistitään. Pieni puronäkymä avataan.
9. Järven päädyssä oleva rantametsikkö tulisi harventaa, vaikka se on juuri kunnan rajan toisella puolen, koska ranta-alueita käyttävät uimarantana, sekä Keskijärven, että Selkien asukkaat. Kesä-aikana, kauniilla säällä alueella on, jopa 10 autoa samanaikaisesti.

Kaikkien kylän asukkaiden tulisi muistaa se että:
Hyvin hoidettu kylämaisema antaa ohikulkijalle miellyttävän kuvan kylästä.
Se toimii aina käyntikorttina tielläliikkujille, ja samalla se vaikuttaa asukkaiden asumisviihtyisyyteen.
Kauniissa hyvin hoidetussa kylässä on miellyttävä asua.

Vihersuunnittelija

Vieno Heikkinen

Osallistajat:

Keskijärvi – Röksän Kehittämisohjelmat

KEHITTÄMISOHJELMA

Keskijärvi- Röksä

Palvelut ja infra

TOIVESUUNNITEMA	TOTEUTUSOHJELMA	Toimenpiteet esteen poistamiseksi Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuu tahot Ketkä / kuka	Aikataulu Seuranta
Kehittämishanke / idea	Toteuttamisen esteet			
"Rysäys" markkinoilla kylä esittely koju	Esittelijät Mitä esitetään	Henkilöryhmä suunnittelu ilta Arpajaiset eri kyselyillä eri kaavakkeet	Kyläyhdistyksen HALLITUS	2004 KESÄ
Lastenhoito palvelu - Lista halukkaista Hoitajista - eläinten hoitopalvelu	Onko hoitajia kylällä Tiedotus	Kysely → kylä puh. luetteloon	Eila (lapset) ja Martti (eläimet)	n. 2004
Kylän palvelupuhelunluettelo - kylällä osaajista - kaupungissa työssäkäyjistä	Miten tiedot kerätään	mennään talosta taloon (jakaudutaan)	Anja	n. 2004
Lehtien ja kirjeiden lainaamo - kylätalon yhteydessä	Kylätalo puuttuu		Paulan ryhmä	2009
Kimppakyytitoiminta - terveys ym. palvelujen saamiseksi	Kuka kyyditsee, rahoitus, tarpeen kartoitus	Taksi, → oma+kaupunki niveltymisen koulukyydityksiin		n. 2008
Linja-autoihin myöhäisempiä vuoroja	Liikennöitsijän halukkuus	yhteydenotto ja adressi kyläläisiltä liikennöitsijälle	Eija	Heti n. 2004 syksyllä jo toteutettu

KEHITTÄMISOHJELMA

Keskijärvi- Röksä

Palvelut ja infrastukturi

TOIVESUUNNITEMA	TOTEUTUSOHJELMA	Toimenpiteet esteen poistamiseksi Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuu tahot Ketkä / kuka	Aikataulu Seuranta
Kehittämishanke / idea	Toteuttamisen esteet			
Kyläavustaja - kotitaloustyöt - siivous - leipominen - puiden pilkkominen - pihanhoito - lumityöt - metsänhoito	- tarpeen kartoitus - työntekijöitä - rahoitus	→ kesely; kenellä halukkuutta → kysely; työvoimatoimistosta leader rahoitus (nuori kyläavustaja)	Anja	N. 2004
Kyläkioski - Kesäkioski Kivilammen levähdysalueella	- yrittäjä? - Sähköt - Rakennus - Luvat	- kysely PKS - luvista kysely		2005-2006
Opastetaulut - Löytöjärven levähdysalue - Kivilammen levähdysalue	- Materiaali? - kuka tekee?			

KEHITTÄMISOHJELMA

Keskijärvi- Röksä

Asuminen

TOIVESUUNNITEMA	TOTEUTUSOHJELMA	Toimenpiteet esteen poistamiseksi Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuu tahot Ketkä / kuka	Aikataulu Seuranta
Kehittämishanke / idea	Toteuttamisen esteet			
Kyläavustaja				
Asukkaita lisää	Röttelöt pois maisemaa pilaamasta	Purku ja selvitys	Kyläyhdistys	
Kyläkaava Harvemman asumuksen alue tonttikoko 0,5 -1 ha	Maanomistus selvitys, kunta tarvellyt myytäviä tonttialueita			
Kylämaiseman selvittäminen	Metsänhoidolliset hakkuut ja tukkiminen istutuksilla	Maiseman huomioon ottaminen		
Asuin ympäristön siisteys		Teemailta	Vieno	
Ilmoitustaulut 4-5 kappaletta		Rakennusryhmä	Kyläyhdistys	
Maitolaituri				
Polkureitti				
Puutarhailta		Teemailta	Vieno	

KEHITTÄMISOHJELMA

Keskijärvi- Röksä

Ympäristö

TOIVESUUNNITEMA	TOTEUTUSOHJELMA	Toimenpiteet esteen poistamiseksi Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuu tahot Ketkä / kuka	Aikataulu Seuranta
Kehittämishanke / idea	Toteuttamisen esteet			
1. Maisemien 2. 2 avaaminen Lopotinpuron raivaus ja kasvisto selvitys 3. Tienvarsien avaaminen 4. Vanhojen rakennusten kunnostus tai poistaminen 5. Uimaranta - Koulun luona - Vartialan ranta, veneiden laskupaikka, Nuotiopaikka, laavu, laituri	Työntekijät Matala ruopattava ranta	Metsuri töihin Leader rahoitus - Polun kunnostus - Laiturin tarkastus ja uusiminen ➔ kunnostus	Työvoimapolitiittin en toimenpide Talkoot Vastuu: Vieno Vastuu: Vieno - työllistäminen - talkoot - palokunta Kunta+kaupunki Ympäristökeskus Talkoot	

KEHITTÄMISOHJELMA

Keskijärvi- Röksä

TOIVESUUNNITEMA	TOTEUTUSOHJELMA	Toimenpiteet esteen poistamiseksi Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuu tahot Ketkä / kuka	Aikataulu Seuranta
Kehittämishanke / idea	Toteuttamisen esteet			
Kylätalo	<ul style="list-style-type: none"> - hankinta =saadaanko - rahoitus - voimavarat, fyysiset+henkiset, riittävätkö voimavarat 	<p>Haetaan rahoitusta eri lähteistä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - leader - OPM - Museovirasto - Eri säätiöt - Ympäristökeskus <p>Talkoot syksyllä</p> <ul style="list-style-type: none"> - siivous/tyhjennys - kaatopaikka <p>Työryhmä tekee suunnitelman rakentamisen käynnistämiseksi/suunnitelmat/piirroksia/työselitys rahoituksen hankinta</p> <p>Tuloksen mukaan toiminnan jatkaminen esim. lisäresurssit työn etenemissuunnitelma</p> <ul style="list-style-type: none"> - esim ammattikurssikeskuksen käyttö - oman kylän työllistyminen 	<p>Olavi Reima Ari Erkki Timo Martti Otto Raija</p> <p>Vastuuhenkilö/ työryhmä</p> <p>Vastuuhenkilö/ työryhmä</p>	<p>2004-2006 Marttojen 100 vuotisjuhla n. 2006</p> <p>Syksy 2004</p> <p>Syksy 2004 Talvi 2005</p> <p>Syksy 2004 Talvi 2005</p> <p>Syksy 2004 Kevät 2005</p>

KEHITTÄMISOHJELMA

Keskijärvi- Röksä

Kylätalolla tapahtuva harrastustoiminta

TOIVESUUNNITEMA	TOTEUTUSOHJELMA	Toimenpiteet esteen poistamiseksi Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuu tahot Ketkä / kuka	Aikataulu Seuranta
Kehittämishanke / idea Eri yhdistysten toiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen <ul style="list-style-type: none"> - Martat - Kalavesien osakaskunnat - Kansalaisopiston eri toiminnat - Yksityishenkilöiden juhlat - Kyläyhdistyksen järjestämät tapahtumat - Leirikoulutoiminta - Vuokraus <ul style="list-style-type: none"> - kirpputori - huutokaupat 	Ei saada kokoontumis palkkaa = kylätalo	<ul style="list-style-type: none"> - Kylätalon saaminen edellytys ed. olevan harrastustoiminnan vireämiseksi ja kehittymiseksi - Kylästä löytyy henkilöresursseja toimintojen vetämiseen - Kylässä ollut kansanaisopistotoimintaa esim. kimpajumppaa toiminta loppunut tilan puutteeseen - Eri järjestöt/yhdistykset tarvitsevat kokoontumistilaa ja toiminta tapahtuutoiminta suunnitelmien mukaan. 	Martat: Anja Turunen Kansalaisopisto <ul style="list-style-type: none"> - Martat - Kalavesien osuuskunta - Eri poliittiset ryhmät 	

KEHITTÄMISOHJELMA

Keskijärvi- Röksä

TOIVESUUNNITEMA	TOTEUTUSOHJELMA	Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Vastuu tahot	Aikataulu
Kehittämishanke / idea	Toteuttamisen esteet	Keinot hankkeen toteuttamiseksi	Ketkä / kuka	Seuranta
<p>Vaihtokirjasto Vitriini ja lehtien vaihto</p> <p>Lasten ja nuorten harrastustoiminnan kehittäminen</p> <p>Eläkeläisten ja vanhusten toiminnan aktivoiminen</p> <p>Kyläkansio</p>	<p>Kylässä ollut toimintaa, loppunut tilan puutteen vuoksi</p> <p>Kokoontumistila =Kylätalo Esim. päiväkerhotoimintaa</p>	<p>Kristiina Isaksson vetänyt aikaisemmin</p> <p>Kunta/kaupunki/seurakunta</p> <p>1) Kylän ja kylätalon historia - Haastatellaan Vilppu Vänskää ja Kaisa Ropposta teemahaastattelutiedon kertoo Leo Tanskanen/Aaro Rätty - Tutustutaan vanhoihin pöytäkirjoihin - Kootaan dokumentit kansioon</p> <p>2) Osaamisen kartoitus</p>	<p>Tarja Paula Eija Jonne Raija Maija Virpi</p>	<p>n. 2004</p>

Kyläläisten omin voimin tehtävät toimenpiteet	Ulkopuolista rahoitusta vaativat, mutta kyläläisten omin voimin tehtävät toimenpiteet	Ulkopuolista toimijaa ja rahoitusta vaativat toimenpiteet
<p>"Rysäys" markkinoilla kylän esittelykoju Lastenhoito palvelu Eläinten hoitopalvelu Kylän palvelupuhelunluettelo - kylällä osaajista - kaupungissa työssäkävijöistä Lehtien ja kirjeiden lainaamo - kylätalon yhteydessä Kimppakyytitoiminta Opastetaulut - Löytöjärven levähdysalue - Kivilammen levähdysalue Asuin ympäristön siisteys Maitolaituri Polkureitti Puutarhailta Veneen laskupaikka, Nuotiopaikka, laavu, laituri</p>	<p>Linja-autoihin myöhäisempiä vuoroja Kyläavustaja - kotitaloustyöt - siivous - leipominen - puiden pilkkominen - pihanhoito - lumityöt - metsänhoito Kesäkioski Kivilammen levähdysalueella Asukkaita lisää Kylämaiseman selvittäminen Polkureitti Maisemien avaaminen Lopotinpuron raivaus ja kasvisto Vanhojen rakennusten kunnostus tai poistaminen Uimaranta - Koulun luona - Vartialan ranta Kylätalo Eri yhdistysten toiminnan ylläpitäminen ja kehittäminen Lasten ja nuorten harrastustoiminnan kehittäminen Eläkeläisten ja vanhusten toiminnan aktivoiminen Kyläkansio</p>	<p>Asukkaita lisää Kyläkaava Harvemman asumuksen alue tonttikoko 1–5 ha Tienvarsien avaaminen</p>

